

P 11741

~~44 H.~~

ACTA

REG. SCIENT. UNIVERSITATIS HUNG. BUDAPESTINENSIS.

ANNI MDCCCXC—XCI.

— FASCICULUS I. —

I.—II.

BESZÉDEK

MELYEK

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

MDCCCXC—XCI. TANÉVI

RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK

BEIKTATÁSÁKOR

SZEPTEMBER 21. TARTATTAK.

35. cs.

III.

TANÉV-MEGNYITÓ BESZÉD

BUDAPESTEN,

NYOMATOTT A MAGYAR KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1890.

БЕССИДЕК

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

ПОДЪЕМНИКОВЪ И РАБОТНИКОВЪ

AZ
EGYETEM TÖRTÉNETE.

MDCCCLXXXIX—XC-ben.

BESZÉD

MELYLYEL

H A J N I K I M R E

JOGTUDOR, AZ EGYETEMES EURÓPAI ÉS HAZAI JOGTÖRTÉNELEM NY. R. TANÁRA,
AZ ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI TANÁCS ÁLLANDÓ, A MAGYAR TUDOM. AKADEMIA
RENDES, A MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT IGAZG. VÁLASZTMÁNYI, AZ ÁLLAM-
VIZSGÁLATI BIZOTTSÁG ÁLLAMTUDOMÁNYI OSZTÁLYÁNAK, VALAMINT AZ ELSŐ
ÉS MÁSODIK ALAPVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁGNAK TAGJA; A JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI
KARNAK VOLT DÉKÁNJA ÉS A KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM VOLT RECTORA

AZ EGYETEM IGAZGATÁSÁRÓL LELEPETT.

Tisztelt egyetemi közgyűlés!

Rectori tisztem utolsó kötelességét teljesitem, midőn a lefolyt tanévről szóló jelentésemet a tisztelt közgyűlés elé terjesztem.

Mindenekelőtt azon statisztikai adatokat fogom elősorolni, melyek egyetemünk mult évi életét az ő rendes működésében feltűntetik, s azután utalni fogok azon nagy átalakulásra, a mely felé egyetemünk a lefolyt tanévben indult és melylyel úgy látszik egyetemünk fejlődésének egy új korszakába lépett át.

A lefolyt tanévben a budapesti tudományegyetemen előadásokat tartott 70 rendes, 25 rendkívüli, 6 helyettes, 83 magántanár és 5 tanító. El létszám az egyes karok között következőkép oszolt meg:

a hittudományi karban működött 9 rendes tanár és 2 tanárhelyettes;

a jog- és államtudományi karban 17 rendes, 4 rendkívüli és 19 magántanár;

az orvostudományi karban 14 rendes, 11 rendkívüli, 1 helyettes és 40 magántanár; és végre

a bölcsészeti karban 30 rendes, 10 rendkívüli, 3 helyettes, 24 magántanár és 5 tanító.

Ezenkívül az orvosi karban 26, a bölcsészetiben pedig 12 tanársegéd volt alkalmazásban, kikhez az orvosi karban 52 gyakornok, a műtőnövendékek és demonstratorok járultak.

A tanári kar kebelében a tanév folyamában a következő változások történtek:

Négyet kiragadott köréből a kérlelhetetlen halál, érzékenyen sujtva egyetemünk mind a három világi karát.

A jog- és államtudományi kar ugyanis gyászolja dr. APÁTHY ISTVÁNT, két ízben volt dékánját és az egyetem volt rectorát, ki nemcsak mint tanár és tudós, hanem mint jeles törvénykönyvek szerkesztője is magának a magyar jogtudomány történetében állandó emléket biztosított;

az orvosi kar dr. ANTAL GÉZÁT, úgy az elmélet, mint az orvosi gyakorlat terén egyaránt kitűnő tanárt, ki férfikora delén mult ki;

a bölcsészeti kar pedig dr. ABEL JENŐT, ki szintén még fiatalon, 31 éves korában, halt meg, már is jeles, a külföldi tudományosság által is méltányolt műveket hagyván maga után.

E veszteségekhez járult a lefolyt szünidő alatt LEWIS LAJOS, az angol nyelv és irodalom tanítójának halála, mely hosszú és eredményes tanítói pályának vetett véget.

Távozás következtében vesztette el egyetemünk dr. LENHOSSÉK MIHÁLYT a baseli és dr. APÁTHY ISTVÁNT a kolozsvári egyetemekhez, valamint dr. BÁSZEL AURÉL magántanárt a fehértemplomi gymnasiumhoz történt kineveztetésük által.

Nem lépett ki egyetemünkből, csak viszonyát ahhoz változtatta dr. WENZEL GUSZTÁV, a magyar jogtudósok e nestora, ki hosszú, tanári és tudományos érdemekben egyaránt gazdag működés után Ő Felségétől nyugalmazását kérte és nyerte, de előadási jogosítványával továbbra is élve, egyetemünk tagja és dísze maradt. Ez alkalommal Ő Felsége a jeles fér-

fiú érdemeit a magyar főrendiház tagságának adományozásával jutalmazta.

Állami, majd tudományos kitüntetésekben a tanári kar még több tagja részesült, u. m.:

Dr. THAN KÁROLYT, Ő cs. és ap. kir. Felsége a tudományok és művészetek érdemjelével tüntette ki, dr. LECHNER ÁGOSTOT a vallás- és tanulmányi alapokra felügyelő bizottság tagjává; dr. BEÜTHY ZSOLTOT, a bölcsészeti kar jövő évi dékánját pedig a középiskolai tanárképzőintézet igazgatójává és egyuttal a középiskolai tanárvizsgáló bizottság elnökévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. A legujabban szervezett igazságügyi orvosi tanács elnökévé dr. KOVÁCS JÓZSEF, orvosi karunk egyik kitűnősége, neveztetett ki, tagjaivá pedig dr. AJTAY SÁNDOR és dr. PLÓSZ PÁL rendes, dr. MÜLLER KÁLMÁN, dr. RÉCZEY IMRE és dr. PERTIK OTTÓ rendkívüli egyet. tanárok, továbbá dr. NIEDERMANN GYULA, dr. BAKÓ SÁNDOR, dr. MORAVCSIK ERNŐ, dr. SCHWARZER OTTÓ és dr. SZABÓ DÉNES egyetemi magántanárok, végre ugyanazon testület jegyzőjévé, de egyszersmind tagjává is dr. SCHÄCHTER MIKSA egyetemi magántanár lettek. Dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanár a szerzői jog tárgyában kirendelt bizottságba hivatott meg.

Tudományos érdemeikért a magyar tudományos Akadémia ez évben dr. HOFFMANN PÁLT rendes és dr. PASTERNER GYULÁT levelező tagjai közé iktatta, II. osztálya titkári székébe pedig dr. PAUER IMRE ny. r. tanárt emelte. Megválasztattak még dr. KISFALUDY ÁRPÁD a Szent-István-Társulat igazgatójává és dr. HAJNIK IMRE ugyanannak irodalmi osztálya tagjává.

Egyetemünk jubiláris tudori oklevéllel tisztelte meg dr. MARGÓ TIVADART, a magyar tudományosság és

egyetemünk egyik díszét, ki ez évben a már is bírt bölcsészeti jubiláris tudori oklevélhez az orvosit is nyerte, és ki ez alkalombóleddigi alapítványait egy újjal gyarapította, midőn bonczteni pályakérdésnek időnkénti jutalmazására 500 frtnyi alapítványt tett. Kivüle még dr. FEICHTINGER SÁNDOR esztergomi és dr. SÁLY IMRE bajai főorvosok részesültek hasonló megtiszteltetésben, míg dr. BARTA BÉLA, kir. táblai tanácselnököt a bölcsészeti kar tüntette ki jubiláris oklevéllel, ki ennek emlékeül bölcsészettudományi pályakérdés megfejtésére pályadíjat tűzött ki.

Ezekén kívül a következő tanári előléptetések és kinevezéseknek örvendhettünk. Dr. PASTEINER GYULA ny. rkiv. tanár a műtörténet és dr. THANHOFFER LAJOS rkiv. tanár a leiró és tájboncztan ny. r. tanáraivá, dr. PERTIK OTTÓ magántanár pedig a kórszövettan ny. rkiv. tanárává neveztettek ki, míg dr. NEUMANN ÁRMEN és dr. SCHMIDT SÁNDOR magántanárok rendkívüli tanári címet nyertek. A tanári kar új tagjaivá lettek pedig dr. BÓKAY ÁRPÁD és dr. ZSÖGÖD BENŐ kolozsvári egyetemi tanárok, amaz a gyógyszer~~tan~~, emez pedig a magyar magánjog tanszékére neveztetvén ki ny. r. tanáro~~ok~~ul.

A második politikai tanszék helyébe a második büntetőjogi tanszék, valamint a második statisztikai tanszék helyébe a magyar alkotmány- és jogtörténet tanszéke rendszeresítettén, több tanszék pedig üre~~se~~désben és pályázat alatt lévén, legközelebb még új tanári kinevezések várhatók.

Magántanári képesítést egyetemünkön ez évben a következők nyertek, u. m. dr. JANCsó GYÖRGY a magyar magánjogból, dr. PÓLYA JAKAB a mezőgazda-

sági politikából, dr. SCHÄCHTER MIKSA a helkologia és sebkezelésből, dr. SCHWARTZ ARTHUR az idegkór- és gyógytanból, dr. KÖVESLIGETHY RADÓ a cosmographia és geophysikából, dr. NÉMETHY GÉZA a római irodalomtörténetből, dr. DIETZ SÁNDOR a növény-biologiából és a gombák természetrajzából, dr. BUDAY SÁNDOR a philosophia újkori történetéből és dr. KÚNOS IGNÁCZ az osman-török nyelv és irodalomból; dr. FÖRHLICH RÓBERT magántanári jogosítványa pedig a római epigraphikára és régészetre is kiterjesztetett.

A francia nyelv előadására Isov F. Simeon nyert megbízást, míg a középkori történet tanszéke helyettesítésével a jövő évre dr. MARCZALI HENRIK m. tanár lett megbízva.

Itt említem meg, hogy az egyetemi tanács gr. Vay Lajosnak az egyetemi vivómesteri czímet engedélyezte.

Az egyetemi segédhivatalok személyzetében is változás történt, mert FEHÉR GYULA, a központi irodai-irnok, tartós besegése következtében szolgálatai teljes elismerése mellett nyugdíjaztatván, helyébe FÁCZONYI GYULA quaesturai díjnok lett kinevezve, kinek helyére ismét a központi irodából CZWACH GYULA helyeztetett át.

A jog- és államtudományi, valamint az orvosi karok pedellusai, u. m. MAJDÁN FERENCZ és WERNER JÁNOS negyven évet meghaladó szolgálat után nyugalmaztatván, mindkettőjüknek hű és odaadó szolgálataikért teljes elismerés fejeztetett ki. Amannak állomását ERŐS JÓZSEF műegyetemi dékáni szolgálata pedig STEINER ANTAL közegészségtani szolgálata nyerték el.

Mindehhez még néhány szolgálomást betöltése járult.

Az egyetemi hallgatók statisztikai táblázata a következő számokat tünteti elő:

I. f é l é v.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve								Születésükre nézve					
	Rendes	Rendkívüli	Róm.-kath.	Gör.-kath.	Görögkeleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izrael. vall.	Magyarorsz.	Horvát-tót-országi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen	
Hittudom. kar ¹⁾	87	1	66	22	—	—	—	—	—	—	84	4	—	—	88	
Jogtudom. kar ²⁾	1505	141	809	27	55	147	201	6	—	401	1615	10	15	6	1646	
Orvostud. kar ³⁾	1012	192	317	10	23	81	96	3	—	674	1193	2	8	1	1204	
Bölcsészeti kar ⁴⁾	340	27	168	7	19	61	53	1	—	58	360	2	4	1	367	
Összesen .	2944	361	1360	66	97	289	350	10	—	1133	3252	18	27	8	3305	
Gyógyszer. f. I. hallgató	—	113	73	3	5	12	12	—	—	8	113	—	—	—	113	
II. hallgató	—	115	63	1	2	21	12	—	—	16	112	1	1	1	115	
Szülésznők . .	—	73	37	1	—	7	8	—	—	20	73	—	—	—	73	
Mindössze . 3606																

A kimutatott rendes hallgatók között újonnan beiratkozott: hittanhallgató 32, joghallgató 515, orvostanhallgató 225, bölcsészethallgató 131; vagyis mindössze újonnan beiratkozott 903 egyén.

¹⁾ Hittudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 3, bölcsészethallgató 1.

²⁾ Jogtudományi tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 4, orvostanhallgató 2, bölcsészethallgató 5.

³⁾ Orvostudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 4, bölcsészethallgató 7.

⁴⁾ Bölcsészettudományi tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 38, joghallgató 578, orvostanhallgató 228.

II. f é l é v.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve								Születésükre nézve					
	Rendes	Rendkívüli	Róm.-kath.	Gör.-kath.	Görög keleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izraelita	Magyarorsz.	Horvát-tót-országi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen	
Hittudom. kar ¹⁾	87	1	66	22	—	—	—	—	—	—	83	5	—	—	88	
Jogtudom. kar ²⁾	1439	144	781	27	53	136	195	5	—	386	1556	9	13	5	1583	
Orvostud. kar ³⁾	967	217	306	10	21	90	108	3	—	616	1173	2	9	—	1184	
Bölcsészeti kar ⁴⁾	322	23	165	7	19	50	44	1	—	59	338	—	4	3	345	
Összesen .	2815	385	1318	66	93	276	347	9	—	1091	3150	16	26	8	3200	
Gyógyszer. f. I. hallgató	—	112	73	1	6	10	13	—	—	9	112	—	—	—	112	
II. hallgató	—	110	61	1	2	15	14	—	—	17	106	3	1	—	110	
Szülésznők . .	—	73	44	—	—	6	9	—	—	14	73	—	—	—	73	
Mindössze . 3495																

A kimutatott rendes hallgatók között újonnan beiratkozott: hittanhallg. 1, joghallg. 70, orvostanhallgató 9, bölcsészethallgató 11, vagyis mindössze újonnan beiratkozott 91 egyén.

¹⁾ Hittudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 3, bölcsészethallgató 1.

²⁾ Jogtudományi tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 3, orvostanhallgató 1, bölcsészethallgató 2.

³⁾ Orvostudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 1, bölcsészethallgató 2.

⁴⁾ Bölcsészeti tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 45, joghallgató 523, orvostanhallg. 2.

Szigorlatot és egyéb vizsgálatot tettek:

I. A hittudományi karban	16
„ „ vizsgálat	443

II. A jog- és államtudományi karban:

Canonjogi	6
Jogtudományi	843
Államtudományi	92
Pótszigorlat	203
Az I. alapvizsgálat száma volt	430
A II. alapvizsgálaté	417
Jogtudományi államvizsgálat	39
Államtudományi „	52

III. Az orvosi karban:

Elővizsgálatra jelentkezett	624
Előszigorlatra	213
Első második és harmadik orvosgyakorlati szigorlat volt	560
Gyógyszerészi szigorlat volt	232
Pótszigorlat és pótvizsgálat	796

IV. A bölcsészeti karban:

Bölcsészettudori szigorlat	28
Gyógyszerészeti „	164
Középtanodai tanárvizsgálat	192
Középtanodai tanári oklevelet nyert	31

Felavattattak a lefolyt tanévben:

Hittudorra	3
Canonjogtudorra	4
Jogtudományi tudorra	242
Államtudományi tudorra	49
Egyetemes orvostudorra	165
Bölcsészettudorra	23

Ez utóbbiak között volt RADIČ EMILIAN, karloviczi
theologiai rector és protosyncellus, ki tudományos

működése jutalmául Ő Felsége legmagasabb engedélyével tiszteleti bölcsészettudorra avattatott.

Ezen kívül kisebb fokozatot nyertek:

mint gyógyszerézmester	65
mint szülésznő	130

A karok által kitűzött 26 pályakérdésre összesen beérkezett 30 pályamunka. Ezekből jutalomra érdemesítetett a hittudományi karból 2, a jogi és államtudományi karból 6, az orvosiból 5, a bölcsészetiből 11, míg 2 jogtudományi és 1 orvostudományi pályamunka megdicsértetett.

Egyetemünkről a tanév folyamában eltávoztak:

Végbizonyítvánnyal	565
Távozási bizonyítvánnyal	54

Az egyetemi hallgatók által befizetett tandíj összege volt:

Az I. félévben	72.311 frt 92 $\frac{1}{2}$ kr.
A II. „	66.965 „ 22 $\frac{1}{2}$ „
Összesen	139.277 frt 15 kr.

Ebből az egyetemi alapnak jár:

5% fejében	6.724 frt 97 kr.
Helyettesítési díj gyanánt	250 „

Ezzel szemben a tandíj fizetése alól egészben vagy részben fel voltak mentve:

Hittani hallgató I. félévben egészen 1	17 frt 85 kr.
„ „ II. „ „ 2	40 „ 95 „
Összesen	58 frt 80 kr.
Jogtani hallgató I. félévben egészen 87	1.737 frt 75 kr.
„ „ „ „ felében 19	215 „ 77 „
„ „ II. „ „ egészen 104	2.333 „ 10 „
„ „ „ „ felében 14	130 „ 72 „
Összesen	4.417 frt 35 kr.

Orvostani hallgató I. félévben egészen	41	.	1.248	frt	45	kr.
" " " " felében	32	.	504	"	52 ¹ / ₂	"
" " II. " egészen	42	.	1.450	"	05	"
" " " " felében	42	.	485	"	10	"
<hr/>						
Összesen	.	.	3.688	frt	12 ¹ / ₂	kr.

Bölesészettani hallg. I. félévben egészen	125	.	2.416	frt	50	kr.
" " " " felében	14	.	87	"	15	"
" " II. " egészen	155	.	2.844	"	45	"
" " " " felében	23	.	176	"	40	"
<hr/>						
Összesen	.	.	5.524	"	50	"

Ösztöndíjak czímén kiszolgáltattott:

A hittudományi karnál	.	.	.	2.225	frt
A jog- és államtudományi karnál	.	.	.	30.058	"
Az orvosi karnál	.	.	.	22.535	"
A bölesészeti karnál	.	.	.	14.380	"
<hr/>					
Összesen	.	.	.	69.198	frt

Ehhez járul még 52 gyakornok után 400 frtjával 20.800 frt, nemkülönben még a különböző egyetemi alapítványokból fedezett pályázati, szorgalmi díjak, valamint betegsegélyezések czímén kifizetett 4.900 frt, mihez képest az egyetemi hallgatók által élvezett segélyek a gyakornoki ösztöndíjakkal együtt 94.898 frt jelentékeny összegre rúgnak, ide nem számítva azon összegeket, miket a különböző egyetemi egyesületek segélyként osztottak ki saját egyesületi vagyonukból.

Az egyetemi egyesületeknek erre szolgáló alap-tőkéje következő számokat mutatja fel:

A tudomány és műegyetem olvasó körének tőkéje	1.800	frt
A joghallgatókat segítő egyesületé	43.400	"
Az orvostanhallgatókat segítő egyesületé	30.300	"
A böszethallgatókat	5.100	"
A gyógyszerészhallgat.	26.900	"
<hr/>		
Összesen	107.500	frt

Az egyetemi tanács a f. tanévben is a négy segítő egyesület javára összesen 500 forintot szavazott meg.

Az egyetemi ifjuság egyleti tevékenysége azonban nemcsak a segélyegyletekben, hanem a tudomány- és műegyetemi olvasókörben és különböző társas célokra alakult egyletekben is nyilvánult, a melyekhez mint újak e tanévben az egyetemi athletikai club és az egyetemi daloskör járultak.

Az egyetemi könyvtár állapotát a következő kimutatás tünteti elő:

A könyvtár inventariuma: 227.583 kötet, 61.555 apró nyomtatvány és 1.422 kötet kézirat.

A könyvtár használati forgalma: 1.407 kikölcsönző 4.421 művet vett ki, a nagy olvasóterem számára 2.247 látogatási jegy adatott ki, ez igazolványokkal ellátott olvasók 39.926-szor fordultak meg az olvasóteremben és összesen 41.006 művet használtak, a helyben használt művek száma a 9 főszak közt következőleg oszlik meg:

Hittudományi	161
Jogtudományi	9.782
Államtudományi	1.379
Orvostudományi	9.638
Mathematika és természettudományi	3.978
Philosophia-, aesthetika- és paedagogiai	1.322
Történelem és földrajz	5.225
Philologia- és literaturai	6.176
Vegyes	3.345

A látogatási jegyeket igénybe vevők száma foglalkozási ág szerint következőképen oszlik meg:

Jog- és államtudományhallgató	723
Orvostanhallgató	556
Bölcsészethallgató	236

Gyógyszerészettanhallgató	73
Hittanhallgató	19
Műegyetemi hallgató	104
Közép- és szakiskolai tanuló	106
Állatorvostanhallgató	14
Jog- és államtudományi szigorló	48
Orvostani szigorló	58
Ügyvédjelölt és joggyakornok	113
Tanár és tanítójelölt	7
Magánzó	10
Hivatalnok	109
Hirlapíró és író	6
Tanár és tanító	29
Ügyvéd	13
Orvos	3
Kereskedő	4
Mérnök	2
Művész	4
Műiparos	5
Gazdász	4
Gyógyszerész	1

A folyóirati és tanári dolgozó termekben a használati forgalom itt nincsen kitüntetve.

A könyvtár az ez évben is kiszolgáltattott 10.000 forinton kívül beiktatási díj czímén 3.021 forint javalmazásban részesült.

Itt említsem meg, hogy egyetemünk számára a magas kormány ez évben három jelentékeny könyvtárt vásárolt meg, u. m.:

Néhai HUNFALVY JÁNOS-ét a földrajzi seminarium számára 1.300 forintért; továbbá

Dr. BÁSZEL AURÉL egyetemi magántanárét 6.000 forintért, részben a philologiai seminarium, részben az egyetemi könyvtár javára; és végtére

Dr. WENZEL GUSZTÁV nyug. jogtanár könyvtárának jogtörténeti műveit 4.500 forint értékben, részben az egyetemi könyvtár, részben pedig a létesítendő jogtörténeti seminárium számára.

És különös kegyelettel kell itt még megemlékeznem azon becses küldeményről, melylyel DR. KARVASY ÁGOST kir. tanácsos és egyetemünk jubilált tanára könyvtárunkat gazdagította, ki, hogy a magyar ifjuság történelmi tanulmányait elősegítse, a nevezetesebb európai országok történelmét feldolgozta és ezt három kötetnyi kéziratban egyetemünknek ajándékozta, mi egyfelől az agg tudós lankadatlan munkásságáról, másfelől pedig egyetemünk és a tanuló ifjuság iránti folytonos érdeklődéséről tanuskodik.

Áttérve egyetemünk anyagi viszonyaira, mindekelőtt ki kell emelnem, hogy annak kiadási költségvetése a lefolyt tanévben 608.190 frtot tett ki, melynek fedezéséhez az egyetemi alap 228.754 frttal, az állam pedig 379.436 frttal járultak. Az egyetem által kezelt magánalapítványok összege 273.000 frtot tett ki.

Jelentékeny összegek fordítottak ez évben a különböző egyetemi intézetek felszerelésére vagy azok fejlesztésére.

A törvényszéki orvostani intézetnek, mely e tanévben vétetett teljes használatba, felszerelésre 5.000 frt, butorzatra 300 frt, parkjának fentartására pedig 150 frt engedélyeztetett és számára új szolgáló állomás rendszeresítetett.

Az I. belkórodai laboratórium folytatólagos felszerelésére 1.000 frt, míg a II. belkórodai laboratórium hasonló céljaira 500 frt utalványoztattak.

Hasonlókép felszerelésre utalványoztatott:

Az ásványtani intézetnek 3.600, az állattaninak 3.000, a növénytaninak 2.200, a természettani intézetnek 2.700, az anthropologiainak 500, a II. vegytani intézet részére pedig 3.000 frt. Ez utóbbi számára ezen kívül még két vegytani dolgozó-asztal vásároltatott 240 frtéért, míg az élettani intézet számára 1.964 frt költséggel egy füstkémény állíttatott fel. Folytatólagosan felszereltetett az üvegtechnikai műhely is 500 frt költséggel.

Intézetünk száma ez évben két újjal gyarapodott.

Az egyik a Pasteur-féle ebdühellenes védoltásoknak nálunk is meghonosítása céljából létesített az orvosi kar egyik jelesének, dr. Hőgyes Endrének vezetése alatt, 5000 forintnyi költséggel.

A másik a fogászati intézet, melynek vezetésével dr. Árkövy József magántanár lett megbízva és melynek felszerelésére 2000 forint fordíttatott, évi átalányul 400 frt rendeltetett és számára egy segéd-tanári és kisegítő szolgállo-más rendszeresítettek.

Mindezekhez járult még a földrajzi seminariumnak taneszközökre utalványozott 500 frt.

Az egyetem intézetei valamint épületei gyarapodása és tágulása következtében csak természetes, hogy a gazdasági hivatal kezelte dologi kiadásokra rendelt összeg elégséges nem volt és a felmerült túlkiadások fedezésére újabb 20.000 frtnak utalványozása vált szükségessé.

Utazási ösztöndíjban részesültek:

KMETTY KÁROLY magántanár 800 frt,

Dr. FRANK ÖDÖN „ 300 „

Dr. WEISS REZSŐ tanárjelölt 1000 frtnyi összegben.

Jutalomdíjban a következők részesültek:

Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár a középiskolai egészségtan tanárok és iskolaorvosok kiképzésére szolgált tanfolyam megtartása és vezetése fejében 400 frtban, mely alkalomból Dr. CZÉKUS MIKLÓS közegészségtani intézeti tanársegédnek is 150 frt és Steiner Antal ugyanazon intézeti szolgának 50 frt jutalomdíjak utalványoztattak. Továbbá

Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár a művelődéstörténet előadása fejében 400 frtnyi,

Dr. KÁRMÁN MÓR magántanár a tanrendszeri és módszertani gyakorlatok megtartásáért 100 frt; és

Dr. ISSEKUTZ LÁSZLÓ tanársegéd a szemészeti előadások megtartásáért 100 frt jutalomdíjban részesültek.

A magántanárok jutalmazására engedélyezett javadalomból adományoztatott:

Dr. CSARADA JÁNOS-nak . . 400 frt

Dr. FAYER LÁSZLÓ-nak . . 250 „

Dr. LÓTE JÓZSEF-nak . . 300 „

Dr. MORAVCSIK ERNŐ-nak . . 200 „

Dr. BOKOR JÓZSEF-nak . . 200 „

Dr. PETZ GEDEON-nak . . 200 „

Dr. SCHMIDT SÁNDOR-nak . . 200 „

Dr. SZÁDECZKY LAJOS-nak . . 200 „

Ő cs. és ap. kir. Felsége néhai Dr. KONEK SÁNDOR árvái részére évi 100—100 frtot és ZLAMÁL MATILD egyetemi tanár árvája részére 120 frtot kegyeskedett újabb három évre engedélyezni.

Végtére segély czímén kiutalványoztatott:

PATTERSON ARTHUR rendkívüli tanárnak

hosszas betegeskedése miatt . . . 500 frt

LEWIS LAJOS tanítónak 100 „

EGAN JAMES tanítónak 200 „

JANKOVICH ANTAL könyvtártisztnek . . 100 frt és

200 frt jutalomdíj,

VÖRÖS ÁKOS quaesturai ellenőrnek . . 150 „

FÁCZONYI GYULA díjnoknak 150 „

A szolgálk közül pedig többen majd 50, majd 40, majd
pedig 30 frtnyi segélyben részesültek.

Az egyetemi építkezések tekintetében fel kell említenem, hogy a kórboncztani intézet épületének rozoga volta miatt a vallás- és közoktatásügyi minis-
ter ő nagyméltósága, engedve az orvosi kar kérésé-
nek, elrendelni méltóztatott, hogy a törvényszéki
orvostani intézet telkén a boncztani intézetek szá-
mára külön épület emeltessék, hogy ismét ezeknek az
orvostani telepen lévő jelenlegi épülete a kórboncztan és egyéb ezzel rokon szakok számára engedtet-
hessék át.

A központi épületnek szerb-utczai új szárnya e
tanévben vétetett használatba, hol a jogi és bölcsé-
szeti tantermek, valamint a seminariumok számára
helyiségek kielégítő mértékben jutottak rendelkezé-
sre, melyek hasznavehetőségét emelte a fővárosi
hatóság azon előzékenysége, hogy az egyetemünk
előtt elvonuló szerb-utczát asphalt-burkolattal lát-
tatta el.

Az egyetemi központi épületnek az egyetem-
térre néző része ez évben lebontatván, kecséget a
remény, hogy egyetemünk ez irányban is mihamarább

ki fog építtetni és ez által a még mindig sajnos nélkülözött hivatali és díshelyiségek is nemsokára rendelkezésünkre fognak állhatni.

Azon események közül, melyek az egyetemi életet ez évben általánosan érintették, kettőt emelek ki.

Az egyik azon testvéri viszonyról tanuskodik, melyben az egyetemek mint az egész művelt emberiséget összefűző tudományosság terjesztői és fejlesztői egymással állanak. A montpellier-i egyetem ugyanis ez évben ünnepelvén hatszázados fennállásának és messzeható tudományos működésének emlékét, ez ünnepélyre egyetemünket is meghívta. Ennek megtartása azonban oly időbe esvén, mely az abban való tényleges részvételt akadályozta, egyetemünk csupán üdvözlő iratban fejezte ki legjobb üdv- és szerencsekívánatait.

A másik azon nagyfontosságú királyi rendelet, mely a szünidők vége felé egyetemünkhöz leérkezett. Tulajdonképp ugyan csak az egyetemi tanárok illetményeit és a tandíjkérdést szabályozza az, de ez által az egyetemi tanítás egész rendszerét is érinti. Épp azért úgy látszik az csak kezdetét képezi egyetemünk szervezeti nagyobb mérvű átalakulásának. Kecsegtet a remény, hogy az a hazai tanügy és tudományosság érdekeinek megfelelően fog eszközöltetni.

Ezekben foglalván össze egyetemünknek a lefolyt tanévben történetét, ez a folytonos és háborítlan haladás képét nyújtja.

Ezért az érdem oroszlánrésze az ország törvényhozó testületét, a magas közoktatási kormányt és

ennek lelkes tanácsosait illeti meg, kik ahhoz a szükséges eszközöket oly bőkezűen szolgáltatták és egyetemünk felvirágzását mindenkép szívükön viselték, miért is fogadják mélyen érzett hálánkat és köszönetünket.

Csekély személyem részéről pedig hálás köszönettel tartozom az egyetemi tanács nagyérdemű tagjainak azon jóakaratóért és rokonszenvéért, melylyel rectori működésemet megkönnyítették, az egyetem minden rendű tisztviselőinek buzgó és szakavatott közreműködésükért, különösen pedig az egyetemi ifjúságnak higgadt és szabályszerű magaviseletéért, melylyel a rectori hivatal viselését reám nézve könnyűvé és kedvessé tette.

A hála érzetéhez bennem a biztos reményé csatlakozik, hogy ily tényezők összeműködése mellett és az orvosi kar azon kitűnő tagjának, ki a választók bizalmából a jövő tanévben a rectori méltóságot viselni hivatva van, vezetése alatt egyetemünk még fényesebb haladásnak nézhet elébe. Adja az Ég, hogy úgy legyen!